

Kirkelig fellesråd - Mulige innsparinger og konsekvenser

I rådmanns forslag til budsjetttramme for 2020 er kirkelig fellesråds tilskudd foreslått redusert med kr 500.000.

Færder kirkelige fellesråd drøftet saken i tidlig juni og vedtok i sak 20/19 å utarbeide en sak med mulige innsparingsalternativer til sitt septembermøte. Kirkelig fellesråds sak skulle vise to alternativer for å oppnå kostnadsreduksjon, et alternativ med en samling av flere mindre tiltak («ostehøvels metode»), og et alternativ med et større tiltak. I saken skulle det også belyse muligheter for inntektsøkninger.

Etter dette er det i Færder kommunestyre sak 57/19 vedtatt blant annet å søke å innarbeide «ikke reduksjon i kirkelig fellesråd» i kommunens budsjett.

Færder kirkelige fellesråd (KF) har møte 3.september og følgelig er ikke konkrete tiltak gjennomgått og prioritert. Listen under er derfor generell i påvente av møtebehandling og belyser muligheter for:

Inntektsøkning

Kostnadsreduksjon

Konklusjon

Inntektsøkning

KFs inntekter utover kommunalt og statlig tilskudd er forholdsvis begrenset. Det gjelder hovedsakelig avgifter knyttet til gravferdsforvaltning og bruker betaling for kirkelig bygg for vigsel og gravferd, for dem som ikke bor i kommunen eller ikke er medlemmer. Bruker betaling for vigsel og gravferd er av mindre omfang og vil ikke utgjøre en vesentlig forskjell i budsjettsammenheng om avgiftene blir endret. Gravferdsavgifter er av et omfang at endring til satsene kan ha en budsjettpåvirkning og derfor redegjøres for her. Kommunen skal godkjenne avgiftssatser etter forslag fra KF, og det er også relevant å presentere vurderingen.

Gravplassforvaltning og inntekter/avgifter i forbindelse med gravferd

Til sammen er det fem gravplasser i Færder kommune, med om lag 12.600 graver. Medregnet utvidelsen av Nøtterøy kirkegård med kistefelt tilrettelagt for muslimsk gravferd og tre nye urnefelt (ferdig 2019) vil det være om lag 13.000 graver i Færder kommune. Navnede minnelunder (felles urnefelt) er etablert ved Nøtterøy kirkegård og Tjøme kirkegård. Totalt grøntareal er om lag 110 dekar.

I 2017-2018 har det vært mellom 210-220 gravferdsremonier (begravelser/bisettelser) per år i Færder, i gjennomsnitt utgjør dette litt over 4 seremonier per uke. I tillegg kommer urnenedsettelse (om lag 120 per år) etter bisettelsen har funnet sted.

Om gravplasser og bemanning

Mens Nøtterøy kirkegård er en stor konsentrert gravplass finnes det også 4 andre gravplasser i Færder kommuner. Disse er Hvasser kirkegård, Tjøme kirkegård, Gjervåg

gravlund og Veierland kirkegård. Gravferdsbetjening består av 3,45 faste årsverk i tillegg til sesonghjelp. Nøtterøy kirkegård er i 2019 utvidet med 4 nye felt. Gravplassbemanning er på samme nivå mens oppgaveomfang har økt i senere år med utvidelse av nye felt samt anlegg av 2 nye navnedde minnelunder.

Avgiftspolitik og inntekter knyttet til gravferdsvirksomhet

Kirkelig fellesråd som gravplassmyndighet har anledning til å kreve:

- a. kremasjonsavgift,
- b. festeavgift for grav, og
- c. avgift for bruk av gravkapell for ikke medlemmer av Den norske kirke.

Avgiftene fastsettes av kommunestyre etter forslag fra kirkelig fellesråd, jf. Gravferdsloven § 21. Nærmere informasjon om disse følger.

Kremasjonsavgift (gravferdsloven § 10)

I Færder kreves det ikke kremasjonsavgift, og det viderefører praksis som både Tjøme og Nøtterøy hadde tidligere. Prinsippet om likebehandling om en velger kistebegravelse eller kremasjon (urnebegravelse) har vært viktig å opprettholde. Enkelte kirkelige fellesråd krever kremasjonsavgift eller en egenandel for kremasjonsavgift. Kremasjoner utføres av Vestfold krematorium (IKS) og i 2019 koster kremasjon kr 7.000, og økes årlig i henhold til lønns- og prisutvikling, om lag 3 % årlig økning i senere år. Budsjett for kremasjoner i 2019 er kr 1 065 000.

I utredning om gravferdstilbud og gravferdsavgifter «Lik og likskap» (NOU 2014-2) anbefaler utvalget at adgang til å kreve kremasjonsavgift fjernes og at kremasjonskostnader dekkes på lik linje som kostnader til kistebegravelse. Med dette som bakgrunn anbefaler kirkelig fellesråd å videreføre nåværende praksis og ikke innføre kremasjonsavgift.

Festeavgift for grav (gravferdsloven § 14)

Festeavgifter for gravplasser i Færder koster kr 300/år for kistegrav, og kr 165/år for urnegrav i 2019. Sammenlignet med nærliggende kommuner for 2019 ser vi at festeavgiftene er lavere Færder til tross for økninger i senere år. Fra 2018 til 2019 ble avgift økt med 50 kr/år for kistegraver, og 15 kr/år for urnegraver. Festeavgift inntekter utgjør kr 1 500 000 i 2019 budsjett.

2019 avgifter	Færder KF	Tønsberg KF	Horten KF
Festeavgift kistegrav	300	367	330
Festeavgift urnegrav	165	216	330

Festeavgiftene faktureres (normalt) for 10 år om gangen etter frigravperioden har utløpt, slik at en faktura for 10 års gravfeste vil være 1.650 for urnegrav eller 3.000 for enkel kistegrav i 2019. Dersom det er flere kistegraver festet sammen, som er ofte tilfelle med ektefeller, vil faktura for to kistegraver festet sammen (dobbeltgrav) være på 6.000 kr for 10-års feste. Avgift for urnegraver har tradisjonelt vært lavt for å stimulere til kremasjon/urnebegravelse. I tillegg er det mulig å sette ned inntil 4 urner i en urnegrav. Urnegraver krever mindre fysisk

plass på kirkegården i forhold til kistegraver, og mindre arbeidstid å gjennomføre en urnenedsettelse enn en kistegravlegging. Samtidig har kremasjonsavgifter økt, og i senere år er det en økende tendens for flere kremasjoner enn kistebegravelser, med ca. 55 % som velger kremasjon i Færder.

Det er på sin plass å vurdere om urnegrav festeavgift bør justeres nærmere festeavgiftnivå for kistegraver.

Gravfesteavgifter faktureres *når* avtalene forfaller (normalt hvert 10.år) og derfor er inntektsnivå ulik fra år til år, og kan svinge med et par hundre tusen kroner fra et år til et annet. I tillegg er det mulig for fester å si opp gravfeste avtale. Ved økende avgifter vil flere ta stilling til om de ønsker å videreføre gravene eller om de vil be om fakturaer for et kortere tidsrom (for eks. 5 år om gangen), og vi må regne med at det er noe lavere gjenfestelsesprosent. Med dette som bakgrunn er det ikke et hard og fast regnestykke i forhold til inntektsøkning men flere variabler vil spille inn.

Ved økning av urnegrav festeavgifter til 250 kr / år og kistegrav festeavgifter til kr 330 / år kan vi anta en inntektsøkning på om lag kr 200.000 per år med en 80 % fornyelsesrate.

Avgift for bruk av gravkapell (gravferdsloven § 21)

Etter gravferdsloven § 21 har kirkelig fellesråd hjemmel til å kreve avgift for bruk av gravkapell. Gravplassforvaltning i Færder har eget adskilt kapell som er svært utbredt i bruk, i motsetning til mange andre steder hvor det ikke finnes egnede kapell til formålet. Ved innføring av slik avgift ville avgiften ikke være differensiert mellom medlemmer av Den norske kirke og andre, men vil være en avgift som gjelder for alle uavhengig av medlemskap og kommunetilhørighet. Praksis fra tidligere Nøtterøy og Tjøme kommuner er at bruk av kapellet til gravferdsseremonier er gratis for alle kommunens innbyggere, og prinsippet har blitt videreført i Færder. Alternative seremonilokaler er begrenset, og kirkelig fellesråd mener at det vil derfor være prinsipielt viktig å opprettholde gratisprinsipp for bruk av kapellet til gravferdsseremonier for kommunens innbyggere.

Oppsummering inntektsøkninger:

Det er mulig å oppnå en estimert økning i inntekter kr 200.000 ved å justere urnegrav festeavgiftnivå nærmere kistegrav festeavgiftnivå. Konsekvens er høyere avgifter til brukerne, samtidig som utjevningen gir en mer lik festeavgiftspolitik uavhengig av valget mellom kremasjon eller kistebegravelse.

Selv om det er mulig å oppnå inntektsøkning ved å innføre kremasjonsavgift eller avgift for bruk av gravkapell har dette historisk sett ikke vært ønskelig fra fellesrådene på Tjøme og Nøtterøy. Gratis prinsippet har derfor vært videreført i Færder.

Kommunen vedtar avgiftssatser knyttet til gravferdsforvaltning etter forslag fra KF.

Kostnadsreduksjoner:

KF har ikke møtebehandlet forslaget og derfor kommer med generelle mulige tiltak og konsekvenser.

1. Utsette kostnader

Det er mulig å oppnå en besparelse i 2020 dersom det utsettes vedlikehold som ikke er akutt og eventuelt ikke avsettes penger til fremtidige kjøp av gravferdsmaskiner. Disse er *midlertidige* kostnadsreduksjoner men må tilbake inn i budsjett igjen i 2021, men kan antas til å være i størrelsesorden kr 200-250.000.

Dersom KF prioriterer å innføre permanente kostnadsreduksjoner vil det være nødvendig å vurdere:

2. Reduserer kostnader knyttet til ekstern tjenester eller sesonghjelp

Det er mulig å oppnå en kostnadsbesparelse ved å redusere på eksterne innleide tjenester eller ved å unnlate å hyre inn sesonghjelp. Kostnadsbesparelsen antas å være mellom kr 75-100.000.

Konsekvensen av dette vil være at kvalitet på kirkelige tilbud (for eks. ekstra musikk i høytidsgudstjenester o.l.) eller for eks. grønt vedlikeholdsnivå på kirkegårder vil bli redusert (gressklipping).

3. Reduserer lønnskostnader knyttet til vikarbruk, stillinger

I ytterst konsekvens vil lønnskostnader knyttet til vikarbruk og faste stillinger vurderes som innsparingsmuligheter. For eksempel at vikarer settes inn kun etter arbeidsgiver perioden er forbi. Det er i utgangspunkt lav sykefraværsprosent i KF så store besparelser vil ikke være mulig å oppnå her. Å stramme inn bruk av vikarer ved å vikariere for hverandre i frihelger ville innebære en besparelse på ca.40- 50.000 kr i året. Videre må det vurderes reduksjon i stilling, og omfanget av stillingsreduksjon (kostnadsreduksjon) blir bestemt av økonomiske forhold og tildelt tilskudd til kirkelig drift.

Det er avviklet en lengre tids 100 % prosjektstilling i kirkelig sektor i 2018 knyttet til eiendomsforvaltning og oppgavene er fordelt blant faste stillinger. Total stillingshjemer kommunen gir tilskudd til er 21,45.

Konsekvens av å redusere stillingsbrøk vil være at kirkelig tilbud/tjenester vil måtte reduseres og at det blir flere avlyste gudstjenester og kirkelig tilbud ved sykdom.

Oppsummering kostnadsreduksjoner:

Det er mulig å oppnå kostnadsreduksjoner ved å utsette kostnader, ved å redusere innleide tjenester eller vikarer, eller i ytterste konsekvens å redusere stillingsbrøk. Konsekvens vil være at kirkelig tilbud som gudstjenester, aktiviteter, vil kunne bli ustabil i forhold til sykefravær, eller at kvalitet på kirkelig tjenester er redusert (f.eks. mindre grønt vedlikehold, mindre ekstra musikk, o.l.).

Ved en reduksjon i tilskuddet kr 500.000 vil det være vanskelig å gjennomføre en permanent kostnadsreduksjon uten å se på lønnskostnader som en del av reduksjonen.

Konklusjon:

KF har mulighet å øke inntekter tilsvarende 200.000 kr i året ved å justere festeavgift for urnegraver nærmere i tråd med kistegrav festeavgifter. Kommunestyret vedtar satsene etter forslag fra KF. Kostnadsreduksjoner over dette er ikke prioritert og vedtatt av KF. Permanente innsparinger vil innebære reduksjoner i lønnskostnader enten i form av mindre innleide tjenester og vikarer eller reduksjoner i stillingsbrøk. Konsekvensene for dette vil være en reduksjon i tjenestetilbud eller kvalitet av tilbudet.